

Christian Nissen Spangshus

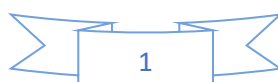
Aline tipoldeforældre

og deres søskende, nærmeste aner og efterslægt

samt lidt om: Herreder, Frederikshavn og Sæby

Kapitel 3

Holstebro 2020

Min mors familie er i høj grad knyttet til Sønderjylland, mens min fars nærmeste forfædre udelukkende er knyttet til Vendsyssel. Jeg er således en blanding af en vendelbo og en sønderjyde. Vendsyssel tegner sig for den skandinaviske del af min DNA-profil, mens Slesvig og Ditmarsken bidrager til den største del af profilen, nemlig den nordvesteuropæisk/britiske del.

Fædrene side. - 4.generation. Familie 20/21

Christen Jensen Weversted og Johanne Marie Madsdatter
samt deres familie

Navnet Weversted/Væversted:

Min tipoldefar Christen Weversted hed oprindeligt Jensen efter sin fars fornavn, men tog navnet Weversted efter fødegården. De senere generationer i direkte linie (fra og med børnebørnene i Christens andet ægteskab) genoptog navnet, stavet mere moderne: Væversted. Christens søn, Lars Christensen nøjedes dog med det traditionelle fadersnavn. Hans datter, min farmor Johanne bevarede Christensen som fast efternavn. I øvrigt hed min fars biologiske far tilfældigvis også Christensen, så selv om han var blevet gift med min farmor, så ville min far, Aksel Christensen, have fået det samme efternavn.

Christen Jensen Weversted blev født den 16.okt. 1796 på gården Væversted i Torslev sogn, Dronninglund herred, Hjørring amt. Ved dåben den 15.jan. 1797 i Torslev kirke opgives fornavnet Christen og fødselsstedet Weversted.

Torslev

Torslev kirke, der består af et romansk kor og skib bygget omkring år 1200 samt et sengotisk vesttårn fra det 15.årh.

Billede af: [Bococo](#), [Torslev kirke \(Frederikshavn\)](#), [CC BY-SA 3.0](#)

Christen Weverstedts forældre:

Faderen er **Jens Nielsen** og moderen **Else Olufsdatter**. Blandt fadderne nævnes Mette Jensdatter i Weversted.

Væversted lå i landsbyen Try, sydvest for Torslev. I Try var der allerede i begyndelsen af 1800-tallet (iflg. matrikelkort 1813) et skolehus og et degnehus. Nord for landsbyen Try ligger herregården Ormsholt og syd for ligger herregården Hejselt.

Gården var ved Folketælling 1801 for Torslev ejet af **Jens Nielsen**, 57 år, med hustru **Else Olesdatter**, 54 år, gift 28.juli 1771 i Torslev.

Jens Nielsen var født ca. 1743 og døde den 11.juni 1815 i Toftens hus, Torslev.

Ved sin død den 25.jan. 1818 kaldes Else Olesdatter (som må være det rigtige) og ikke Olufsdatter. Hun boede da i Toftens hus, Torslev sogn.

Else Olesdatters far var **Ole Christensen**, f. c.1730, hendes mor var **Engel Dorethe Jensdatter** (f.ca.1734). Engels forældre var **Jens Christensen** og **Anna Sophie Christiansdatter**, der var af slægten Foss fra Sønderborg.

Søskende:

Christen Weversted havde flg. søskende:

Niels Jensen (1774-15.1.1853) født og død i Torslev; - Ole Jensen (1776-1.12.1847) født og død i Torslev. Han giftede sig med Birthe Jensdatter og de fik datteren Else Marie Olesdatter; - Else Marie Jensdatter (Jan. 1780 – 15.5.1780) født og død på Væversted i Torslev sogn; - Ingeborg Jensdatter (25.3.1781 – 1815) gift med Christen Nielsen, med hvem hun fik sønnen Jens Christian Christensen; - Maren Jensdatter (1786-1788); - Jens Christian Jensen (19.4.1789 – 14.3.1853) født i Torslev, død i Jerslev; - Søren Jensen (4.4.1792 – 9.4.1792). I alt 8 børn hvoraf de 3 døde som små.

Familien Væversted har indgående beskrevet forholdene omkring gården i Try og personerne knyttet dertil i Væversted Slægtsbog (vaeversted.com).

Konfirmation:

Min tipoldefar blev konfirmeret i Torslev kirke i 1814.

1.ægteskab:

Christen Weversted blev viet i Jerslev kirke den 18. juli 1824 til **Johanne Marie Madsdatter**, 20 år, fra Huult. Christen benævnes da, i en alder af 27 år, som lærer i omgangsskolen. Stedet og gården Huult lå (og ligger) nordøst for Jerslev, i sognets udkant. I dag er beliggenheden Huultgårdsvej (ud til Mylundvej).

Omgangsskolen var en skoleform, hvor der på landet nok kunne være skolehuse, men ikke skoler med en fast lærer; lærerne rejste rundt og

underviste "på omgang". Hvor der ikke var et skolehus, holdtes undervisningen i private hjem, hvor læreren også fik kost og logi.

Ved folketællingen 1834 for Torslev er Christen Weversted registreret som bosat i Try skole sammen med sin 1.hustru og børnene Lars og Mette Marie.

Johanne Madsdatters forældre:

var Mads Nielsen og Anne Jensdatter. **Mads Nielsen** fødtes i Tårs, Børglum herred, d. 10.maj 1773, og døde samme sted d. 1.maj 1846. **Anne Jensdatter** fødtes i Huult, Jerslev sogn, i december 1779. Hun døde i Tårs d. 3.maj 1846.

Børn:

Med Johanne fik Christen Weversted flg. børn: Jens, Jens Christian, Else Marie, Lars, Ane Marie, Mette Marie Madsine og Jens.

Jens Christensen døde 3 mdr. gammel (17.11.1824 – 19.2.1825);

Jens Christian Christensen døde 10 mdr. gammel (10.3.1826 – 31.1.1827). Han var født i Jerslev sogn, men døde i Try skole, Torslev sogn;

Else Marie Christensdatter blev 2 mdr. gammel (22.10.1827 – 16.12.1827); -

Lars Christensen (min oldefar) blev født 20.1.1829 i Try skole. I 1840 boede han i Torslev sogn. Siden er han flyttet til Sæby, hvor han er talt ved folketællingen i 1870 som arbejdsmand og husfader med bopæl i Krystalgade. Han blev viet til **Else Christine Jensdatter** (1837-1897) i Skærum kirke den 26.1.1865. Ægtefællerne blev siden separeret. De døde begge i 1897, med et halvt års mellemrum, Lars d. 21.2.1897 i Sæby, Else Christine d. 20.9.1897 i Torslev sogn; hun blev begravet på Skærum kirkegård.

Lars Christensen og Else Christine havde flg. børn: Christiane, Jens Christinus og **Johanne Marie Christensen** (min farmor). Min farmor fødte min far, **Aksel Kaj Johan Christensen**, uden for ægteskab men med navngiven barnefader: **Theodor Christian Christensen** (min farfar).

Ane Marie Christensdatter blev født i Try skole 22.9.1831 og døde samme sted d. 13.4.1832.

Mette Marie Madsine Christensdatter fødtes 7.3.1833 og døde 14.11.1928. Hun var gift med / partner med 2 mænd: Jørgen Christian Jensen og Ole Nielsen. Med Ole Nielsen havde hun datteren Johanne Marie Olesdatter.

Jens Christensen (16.1.1838 – 3.10.1917). Han emigrerede til Utah i USA som mormon. Han døde i Utah og blev begravet på Spring City Cemetery i denne stat. Han havde 3 hustruer og 8 børn.

Dvs. der var 7 børn i ægteskabet mellem Christen Weversted og Johanne Marie Madsdatter, hvoraf 4 døde som små.

Else Christine Jensdatter var efter sin separation flyttet sammen med skomager Peder Jensen fra Øster Brønderslev (1818-1905), med hvem hun havde børnene: Tekla Jensen, Christen Jensen, Mette Marie Jensen og Christian Jensen.

2.ægteskab:

Christen Weverstedes 2.hustru var Maren Nielsdatter fra Ørum (24.3.1811 – 8.8.1858). De blev viet 4.juni 1843 i Torslev) og de havde 2 børn: Johanne Marie og Niels Christian.

Johanne Marie Christensdatter blev født i Try skole 12.10.1843. –

Niels Christian Christensen var født 24.9.1845 i Try skole. Han blev skomager og boede i Klokkerholm, siden Lemb (hvor hans hustru var fra), begge lokaliteter i Hellevad sogn og nært beliggende. Han døde i Hellevad sogn d. 4.7.1918. Han var gift med Johanne Christensen, f. Johansen. Sammen fik de sønnen Anton, der antog navnet Væversted efter sin bedstefar.

I dag er Klokkerholm i øvrigt en større selvstændig landsby, der også omfatter Hellevad kirke.

Mine tipoldeforældres død:

Johanne Marie Madsdatter døde d. 22.marts 1841 i Torslev og blev begravet der d. 4.april.

Christen Weversted døde d. 22.okt.1847 i Try skole, Torslev sogn, og begravet d. 29.okt.

Jerslev Herreds segl fra 1648. Jerslev Herred i Vendsyssel blev i 1793 delt mellem Dronninglund (størstedelen) og Børglum herreder. Herredet blev i Kong Valdemar den Andens Jordebog (ca. 1300) kaldt Jarlslefhæreth. På seglet fra 1648 ses teksten: IERSLØF HERRIDT SEIGEL ANNO 1648.

Herreder

Da begrebet herred anvendes så hyppigt i disse beretninger, bringes her en kortfattet tekst om dets historie og funktion.

Herred var en territorial inddeling af landet med militær, administrativ og juridisk betydning, underordnet først syslerne, siden amterne. Ordets første led: "her" menes med sikkerhed at være det samme som "hær", og hele ordet antages at betyde: "et område der ved krigsudbrud udruster og stiller en afdeling af landets hær". Sandsynlige ord som "hærridt" og "hærtog" er foreslået. Dette støttes bl.a. af et dokument fra 1471 om gejstligt gods i Gestelev, der citeres af Hans Nørgaard i en artikel fra 2013. Her skrives: "Jeppe Jenss Hærets fogeth i Otthense Hæredt" og "en Gaard ligende i Gæsteløv i Salling hærridt".

Siden (eller samtidig) er "herred" gået over til at betegne et selvstyrende lokalområde. Imidlertid er det også muligt, at den politiske funktion er ældre end den militære. Den juridiske betydning forsvandt, da birkerne blev oprettet.

Hos mange germanske stammer har man fra meget gammel tid konstateret en opdeling, der svarer til herredet, ofte kaldet "hundred" eller lignende.

I England har man tilbage til 900-tallet, måske før, brugt ordet "hundred" om et sådant område, idet man forestillede sig, at området var stort nok til at stille mindst 100 krigere. Et hundred var en underdeling af et shire og var selv underdelt i omkring 100 hides. Et hide var et grundlag for opkrævning af skat, men også en målestok for, hvor mange fuldt udrustede soldater, man var forpligtet til at stille i tilfælde af krig.

Dette begreb, at hvert distrikt skulle stille hundrede soldater, kendes allerede fra Tacitus: "Germania" (omkring år 98) hvor han bl.a. beskriver germanernes militære traditioner.

De vigtige institutioner i herrederne var:

Herredsfogeden, der var herredets øverste embedsmand og formand for herredstinget; han var også anklager på kongens vegne.

Herredsskriveren, der var retsskriver ved herredstinget;

Herredstinget, der var en underret på landet svarende til købstædernes byting. I de første mange århundreder samledes tinget under åben himmel, ofte på et tingsted beliggende på en høj. I det 17. årh. begyndte man at opføre tinghuse. Der var som regel tingdag hver uge, nogle steder dog kun hver 2. uge. Oprindeligt kunne Herredstinget kun dømme i mindre sager, mens større, komplicerede sager skulle pådømmes af Landstinget – med mindre der var tale om tilståelsessager.

Det antages, at herredsbegrebet eller i hvert fald dets funktion(er) er opstået i eller efter folkevandringstiden, dvs. i det 6. – 7. århundrede.

Sønderjylland til Ejder-floden var også inddelt i sysler og herreder. I Øst-Danmark, dvs. Skåne, Halland og Blekinge, var de 3 "lande" inddelt i herreder.

Herredets administration ophørte med retsplejeloven i 1919, mens alle herredets funktioner ophørte ved kommunalreformen i 1970.

Indtil i dag har herredsinddelingen levet videre i benævnelserne på matrikelnumre: f.eks. "5bv Holstebro Markjorder fra Ulfborg", hvor ejerlavets tilhørsforhold til et herred oplyses.

(Ovennævnte matrikel er min egen!).

Frederikshavn (II)

Udviklingen i Frederikshavn har altid været centreret omkring havnen. Fra gammel tid var fiskeriet vigtigt, siden kom de militære anlæg, med tiden udvikledes fiskeriet, og der blev bygget en stor fiskeauktionshal. Så fulgte udviklingen i skibstrafikken med transport af gods, personer og biler til Sverige, Norge, Læsø og Hirsholmene, flådestationen, en olieterminal, en lystbådehavn og sidst men ikke mindst: skibsværfterne

Fiskeauktionen havde jeg næsten et personligt forhold til. Jeg besøgte nogle gange min fars halvsøster, Ida, der var gift med Kaj Ellesgaard, som var ansat i auktionshallen. De boede på Frihedsvej.

Faster Ida var født Christiansen, idet hendes mor, min farmor Johanne Marie Christensen, senere i sit liv blev gift med Idas far, Josva Christiansen

Frederikshavn Købstads Segl fra 1898

Da personalet i fiskeauktionen havde lov til, som en del af lønnen, at hjemtage et vist antal fisk, havde onkel Kaj tit et par fisk med hjem efter arbejde. Derfor fik vi meget ofte fisk som middagsmad, mindst hver anden dag. Det var meget ofte rødspætter. Frederikshavn antog – eller fik – et motto eller tilnavn: Rødspættebyen.

Jeg har også et særligt forhold til Frederikshavn, fordi min far var født der. Hans adresse efter fødslen var Vestergade 8, men kun nogle få måneder. Huset lå ikke langt fra havnen. Han boede hos Jens Madsen Jensen (i pleje). Denne var selv i 1884 tilflyttet fra Bangsbostrand (men født i Flade sogn).

Frederikshavns centrum set fra havnen. I forgrunden ses Krudttårnet (Martellotårnet), oprindeligt en del af byens befæstning: Citadellet.

Billede af: [Boegh](#) from Copenhagen, Denmark, [Frederikshavn - Martellotårnet](#), [CC BY-SA 2.0](#)

Sæby

Sæby er som by meget ældre end Frederikshavn. Man ved, at der var en mindre bebyggelse med fiskeri som erhverv omkring 1400.

Byen får i 1524 tildelt købstadsprivilegier og i 1525 oprettede bispem af Børglum (der ejede byen) en stadsret. Fra 1536 ejedes byen af kongen, og den fik selvstyre.

I 1460'erne havde Karmeliterordenen fået pavens tilladelse til at oprette et kloster her. Klosteret overtog også kirken. Klosteret blev kaldt Mariested, og det var også i en periode byens navn. I 1600-tallet sejlede skibe fra Sæby med gods til København, Lübeck og Norge.

Mellem 1850 og 1900 blev indbyggertallet mere end fordoblet, og fiskeri var hovederhvervet, idet ca. en tredjedel af indbyggerne levede af det. I 1880'erne blev der bygget en kuranstalt, og der kom badegæster til byen såvel som flere digtere og malere. Jernbanen Nørresundby-Sæby-Frederikshavn blev åbnet i 1899, men nedlagt igen i 1969.

Min oldefar, Lars Christensen (nævnt i ovenstående beretning), boede fra før 1869 til sin død i 1897 i Krystalgade i Sæby, hvor han var arbejdsmand. Krystalgade ligger midt i den gamle bydel, syd for Sæby Å.

Kort over Sæby omkring år 1900. Her er Krystalgade angivet.

Kilder

Familie 20-21

Rigsarkivet: Arkivalier Online (sa.dk)

Kirkebog for Torslev sogn, Dronninglund herred 1743, 1771, 1774, 1776, 1780, 1781, 1786, 1789, 1792, 1796, 1797, 1802, 1805, 1814, 1815, 1818, 1824, 1827, 1829, 1831, 1832, 1833, 1834, 1838, 1841, 1843, 1845, 1847, 1853, 1892, 1897

Kirkebog for Jerslev sogn, Børglum herred 1779, 1803, 1804, 1815-1849, 1853,

Kirkebog for Hæstrup sogn, Børglum herred 1724, 1726,

Kirkebog for Hørmested sogn, Horns herred 1805, 1827, 1828

Kirkebog for Tårs sogn, Børglum herred 1773, 1840, 1845, 1846,

Kirkebog for Skærum sogn, Horns herred 1837, 1864, 1865

Kirkebog for Sæby sogn 1869, 1871, 1897

Kirkebog for Ajstrup sogn, Kær herred, Ålborg amt 1928

Folketælling for Skærum sogn 1840, 1845, 1850

Folketælling for Torslev sogn 1801, 1840

Folketælling for Sæby 1870

Folketælling for Ajstrup sogn, Kær herred, Ålborg amt 1870, 1880

Census Spring City, Sanpete County, Utah, USA 1880

Geodatastyrelsen. Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering:
Historiske kort på nettet (<https://hkpn.gst.dk/>)

Matrikelkort Try i Torslev sogn: "Kort over Trye Byes Jorder Taarslev sogn ... 1813".

Matrikelkort over Try by i Torslev sogn. 1968

Matrikelkort. Formindret kort over Torslev sogn.

Matrikelkort. Formindret kort over Jerslev sogn.

Sognekort over Jerslev sogn. Ca.1816

Matrikelkort over Hellevad sogn, Dronninglund herred. 1902

Kortforsyningen (Kortforsyningen.dk)

Sall Data (<http://ao.salldata.dk/>)

Liber Census Daniæ. Kong Valdemar den Andens Jordebog. Udgivet og oplyst af O. Nielsen. Kbh, 1873

Christensen, Erik S.: Frederikshavn som værftsby for fiskefartøjer 1870-1988 (Erhvervshistorisk Årbog 2012, 2)

Slots- og Kulturstyrelsens register over Fredede og Bevaringsværdige Bygninger i Danmark (FBB): Sag: Martellotårnet, Kragholmen 2, Frederikshavn

Jerslev gennem 100 år. Redaktion: Ruth Kristensen. Udgivet af Borgerforeningen for Jerslev og Omegn

Tacitus: Germania. (6.5)

Vestergaard, Bente S.: Stedregister til Nørrejske Godsarkiver. 2000

Litteratur til videregående læsning:

Væversted slægtsbog 2016 (<http://www.vaeversted.com/a/default.htm>)

Aneenumre for direkte aner, der er nævnt i denne artikel:

166.167

82.83

32.33.34.35.36.37.38.39.40.41.42.43.44.45.46.47./ 48.49.50.51.52.53.54.55.56.57.58.59.60.61.62.63

16.17.18.19.20.21.22.23 / 24.25.26.27.28.29.30.31

8.9.10.11 / 12.13.14.15

4.5 / 6.7

2.3

1